

ORĘDOWNIK ŚMIGIELSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. — Przepłata miesięczna z przyniesieniem 350.— mk. W agencjach miesięcznie 300 mk. Numer pojedynczy 20 mk. niedzielny 30 mk. Telefon ur. 65 Skrzynka pocz. 13.

DZIENNIK BEZPARTYJNY
dla WSZYSTKICH STANÓW

Cena ogłosz.: za 1-lin. wiersz potyt. 100 mk., w części urzędowej lub reklamowej 200 mk. Adm. i Red. Śmigiel-Wielkopolska. Pocz. kont. czek. A. Klóskowski w Poznaniu nr. 200 363.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Przypomnienie.

W sprawie wyborów do Senatu przypominam wszystkim PP. przewodniczącym komisji obwodowych, że natychmiast po zakończeniu i obliczeniu wyborów winni rezultat wyborów donieść telefonicznie do starostwa. Telefony będą całą noc otwarte a przynajmniej tak długo, aż wszyscy PP. przewodniczący

rezultat z swych najbliższych agentur pocztowych doniosą.

PP. komisarzy proszę, aby w swych obwodach zaprowadzili kontrolę, w ten sposób, żeby mogli mi dać natychmiast informacje w razie niespełnienia obowiązków przewodniczących w ich obwodach i dla tego, winni być w biurach obecni aż do zakończenia.

Listy i kartki wyborcze wraz z protokołami i obliczeniami dostarczą mi pp. komisarzy tak same jak do Sejmu w posiadzialek przed południem.

Śmigiel, dnia 9/XI. 1922 r.

Starosta, Kocpezyński.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

W połowie drogi.

Jakkolwiek powszechna uwaga zwrócona jest dziś na wyniki niedzielnych wyborów do Sejmu, z zaciekawieniem je śledzi i z ich cyfr stara się wyciągnąć wnioski co do przyszłości Polski, powinniśmy nie zapominać, że wybory z 5-go listopada stanowią dopiero połowę przebytej drogi. Wybory do Senatu w dniu 12-go listopada będą nie tylko uzupełnieniem ale także i pewnym wyprostowaniem wyniku wyborów sejmowych, a dla dalszego ukształtowania się stosunków w państwie polskim będą mieć znaczenie również doniosłe, jak wybory sejmowe. Dlatego nie powinny być w żadnym wypadku bagatelizowane ani też uważane za coś tylko dodatkowego lub podrzędnego.

Takie zaś niebezpieczeństwo zbagatelizowania nadchodzącej niedzieli istnieje i dlatego należy wczas je rozważyć, aby wczas odwrócić.

Wybory senackie odbędą się w Polsce po raz pierwszy. Szeroki ogół, z wyborami sejmowymi dość już całej Polsce oswojony, nigdzie dotąd na jej obszarze nie przeżywał wyborów do Izby wyższej. W walce jaka o tę Izbę wyższą toczyła się w Sejmie w czasie obrad nad konstytucją, grał rolę czysto tylko obserwacyjną, o ile nie brał udziału w inscenizowanych przez lewicę sejmową demonstracjach przeciwko Senatowi jako narządowi „reakcji“. Obecnie ten ogół bardzo łatwo mógłby tedy niedocenić należycie znaczenia Senatu, zwłaszcza gdy wybory do niego odbywają się w tydzień po sejmowych. Obniżone zainteresowanie się wyborami sejmowymi na G. Śląsku — dlatego tylko, że kilka tygodni przedtem odbyły się tam wybory do sejmu wojewódzkiego i wielka część wyborców uważała widocznie, że obecne są już „mniej ważne“ — powinno być dla nas ostrzeżeniem.

Należy tedy zawczasu wypełnić ten możliwy przesąd o „mniejszej ważności“ wyborów do Izby wyższej i starać się, aby udział w wyborach w nadchodzącą niedzielę nie mniej był silny, niż w ubiegłą. Należy także z wyborów sejmowych wyciągnąć pewne nauki i zastosować je przy wyborach senackich.

Jakkolwiek w czasie obrad nad konstytucją prawa Senatu zostały okrojone w porównaniu do analogicznych przepisów obowiązujących zagranicą, niemniej jednak ma Senat w Polsce rolę bardzo doniosłą. Przedewszystkiem ma wpływ na władzę wykonawczą o tyle, że wraz z Sejmem stanowi Zgromadzenie Narodowe, które w wspólnym głosowaniu obiera na 7 lat Prezydenta Rzeczypospolitej. Następnie ma udział we władzy ustawodawczej o tyle, że każda ustawa uchwalona przez Sejm podlega zatwierdzeniu przez Senat. Jeżeli Senat uzna ustawę za szkodliwą dla państwa, musi ona być powtórnie rozważana w Sejmie i wymaga wówczas większości wyższej niż zwykle ($\frac{11}{20}$ głosujących), tak, że przy najpełniejszym komplecie (443 posłów) opozycja 199 może przeszkodzić uchwaleniu takiej ustawy. Wskutek tego utrudnione są takie eksperymenty, uchwalane „jednym głosem większości“, jakich widownią był Sejm poprzedni. Ale tylko pod jednym warunkiem: jeśli do Senatu wybrani zostaną ludzie odpowiedni, dorosli do czekających ich obowiązków i uświadamiający sobie ich doniosłość.

W Sejmie, wskutek rozgromu stronnictw centrowych, będziemy mimo wspaniałego zwycięstwa, odniesionego przez Nr. 8 mieli takie stosunki, że dotychczasowa lewica wraz z obcymi narodowościami (około 50 posłów) będzie rozporządzała większością. Nadto ta nowa lewica o wiele będzie więcej miała żywiołów skrajnych, niż dotychczas. Droga do eksperymentów niebezpiecznych dla państwa, a wprost

wrogich polskości stoi w nowym Sejmie otwarta. Obroną naszą może być tylko Senat, ale tylko o tyle o ile w nim zdobędziemy większość.

Rzecz jasna, że stronnictwa lewicowe w nadchodzącą niedzielę wyteją wszystkie siły, aby i w Senacie zapewnić sobie łącznie z Niemcami i żydami bezwzględna większość nad wolą przeważającej części społeczeństwa polskiego. Aby te zakusy udaremnić, trzeba będzie bardzo sumiennego spełnienia obowiązku wyborczego w nadchodzącą niedzielę przez każdego Polaka. Ani jednego nie powinno braknąć przy głosowaniu.

Kobiety Polki!

Wrogowie nasi wyteją wszelkie siły, by pomścić, przy wyborach do Senatu dnia 12. listopada, porażkę, poniesioną przy wyborach do Sejmu w Poznaniu.

Kłeskę tę przypisują kobietom, które w obronie wiary i Ojczyzny dokonały zwycięstwa 8-ki.

Wrogowie liczą, że zabraknie kobietom wytrwałości i zrozumienia powagi chwili. Polki dotrzymajcie! Nie dajcie wydrzeć zwycięstwa!

Głosujcie wszystkie do Senatu do 12. listopada na listę 8.

Lokale wyborcze te same co przy wyborach do Sejmu.

Uprawnieni do głosowania wszyscy co ukończyli 30 lat życia.

Narodowa Organizacja Kobiet.

Postowie z Chr. Zw. Fedn. Nar. Województwo Poznańskie.

Poznań.

1. Seyda Marjan (Z. L. N.);
2. Piotrowski Antoni (Ch. D.);
3. Sokolnicka Zofja (Z. L. N.);
4. Piechocki Stefan (Ch. D.).

Poznań-wieś.

1. Chłapowski Alfred (Chrz. Rola.);
2. Ks. Styczyński (Z. L. N.);
3. Stanisław Marciniak (Chrz. D.).

Gniezno.

1. Brownsford Kazimierz (Z. L. N.);
2. Frąckowiak Jan (Ch. D.);
3. Ks. Bratkowski Stefan (Chrz. Rola.).

Szamotuły.

1. Paczkowski (Chrz. D.);
2. Kaczmarek Franciszek (Z. L. N.);
3. Ozimina Wojciech (Chrz. Rola.).

Ostrów.

1. Petrycki Józef (Z. L. N.);
2. Ks. Dachowski Filip (Chrz. D.);
3. Wojtkowiak Franciszek (Chrz. Rola.).

Bydgoszcz.

1. Bigoński Edmund (Chrz. D.);
2. Rzepecki Karol (Z. L. N.);
3. Zółtowski Leon (Chrz. Rola.).

Województwo Pomorskie.

Toruń.

1. Marweg Jan (Z. L. N.);
2. Ossowski (Chrz. Rola.);
3. Echaust (Chrz. D.);
4. Sołtysiak (Z. L. N.).

Grudziądz.

1. Nowicki (Chrz. D.);
2. Krzywiński (Z. L. N.).

Tczew.

1. Wałaszek (Chrz. Rola.);
2. Bobowski (Chrz. D.);
3. Szturmowski (Z. L. N.);
4. Mania (Chrz. Rola.).

Kobiety a wybory.

Minął okres walk przedwyborczych, oraz pracy uświadamiającej szerokie masy ludu. Pierwszy raz z otwartą przybitką stanęła do tej walki kobieta. Chcąc poprowadzić do urny wyborczej, setki wyborczyń zrozumiały, że nikt tak im nie wytłómaczy praw i obowiązków, krzywd i żądań, jak druga kobieta.

Narodowa Organizacja Kobiet zgłosiwszy swój atos do Zw. Chr. J. N. zabrała się do zmułnej pracy przedwyborczej. Prasa polegała na zorganizowaniu komitetów wyborczych kobiecych w całym województwie, na pomocy bratnim organizacjom na Pomorzu badaniu spisów wyborczych. Wszelkie druki, broszurki, wykłady, ulotki, wysyłano do osób zaufania na prowincję. Ułożono komplet wykładów politycznych a gromadzono materiał dla prelegentek. Biuro N. O. K. czynne dzień cały i w ostatnich dniach noc całą, informowało prowincję, układało plan zebrań i wiecy, wysyłało prelegentki.

W kilku słowach da ująć się działalność N.O.K. Lecz nakładu sił i sprawnej organizacji trzeba, aby z nikłą ilością 19 prelegentek urządzić 152 wiece wyborcze dla kobiet! A kto pracował? Kobiety które zawodowo przy wazstacie zarobkowym pędzą życie. Nie ciężko im było zrzec się zarobku, nie ciężko w niedzielę po całonocnej pracy jechać kilka godzin koleją na wiec a wracać zaraz, bo w poniedziałek czeka biuro, magazyn lub sala wykładowa. Ręka w rękę z nr. 1 stanęły do pracy przedwyborczej kobiety z inteligencji miast współpracowały z Związek Kobiet pracujących, Katolicki Związek Polaków część członków Towarzystwa Ziemianek.

Ze sprawozdań prelegentek N. O. K. wynika, że wszędzie tam, gdzie inteligentki miały współpracowały z Ziemiankami, wiece kobiece były dobrze przygotowane, uczestniczki zainteresowane a powodzenie dobrej sprawy pewne. Po ostatnich strajkach, narażając się na przykrości wynikłe skutkiem wrogiej dworom agitacji, część Ziemianek z zaparciem się siebie pracowała dla zwycięstwa idei chrześcijańskiej i narodowej.

Wiece bywały rozmaite, spokojne i burzliwe, o nastroju podniosłym, i takie które opanowało wiec z bólem w sercu nad ciemnotą ludu, wyzyskiwaną przez niesumienne agitatorów lewicowych. Prelegentki naogół, znając psychologię kobiet, mówiły masowo nie napadając na partje, ani stojąc na i ducha jednostki. W myśl uchwał N. O. K. kobieta wniosła do agitacji wyborczej argument oparty na faktach, utrzymując walkę na poziomie kulturalnym w imię gloszonych hasel Bóg i Ojczyzna.

Pracowały setki i tysiące kobiet, bo przecież oprócz przemówień na wiecach, było badanie spisów wyborców, agitacje po domach itp. Ubiegła niedziela dowiodła, że praca ich nie była daremna, że zwycięstwo 8-ki osiągnęły w Wielkopolsce kobiety. Dość im wszystkim, pracownicom na niwie społecznej i tysiącym wyborczyń, które dowiodły, że mimo wysiłku wrogiej agitacji hasłem kobiet wielkopolskich Bóg i Ojczyzna a miejsce obywatelki kraju w obozie chrześcijańskim i narodowym.

J. D.

